

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگرشی بر انگیزه های بزهکاری

نویسنده :

دکتر مهدی لقمانی

آفاق پیاپی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: لقمائی، مهدی، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پدیدآور	: نگرشی بر انگیزه‌های بزهکاری/نویسنده مهدی لقمائی.
مشخصات نشر	: تهران: آفتاب گیتی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۵۱۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: بزهکاری، تحلیل
موضوع	: Crime analysis
موضوع	: بزهکاری، تحلیل -- ایران
موضوع	: Crime analysis -- Iran
موضوع	: جرم و جنایت -- ایران
موضوع	: Crime -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
رده بندی کنگره	: HV۷۹۳۶
رده بندی دیویی	: ۰۴۲/۳۶۴
شماره کتابخانه	: ۶۰۷۷۴۴۰

آفتاب گیتی

موسسه انتشاراتی آفتاب گیتی

عنوان نگرشی بر انگیزه‌های بزهکاری

نویسنده: دکتر مهدی لقمائی

صفحه آرای و تنظیم: مریم طباطبائی

ویرایش: شورای بررسی موسسه انتشاراتی آفتاب گیتی

نشر و پخش: موسسه انتشاراتی آفتاب گیتی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: پاسارگاد

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۵-۱۱۰-۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۵	..... مقدمه
۲۱	..... تعریف بزهکاری
۳۱	..... تاریخچه بزهکاری
۳۷	..... عوامل ذاتی و فردی
۴۰	..... عوامل ذاتی غیر رنی
۴۵	..... اختلالات روانی
۴۸	..... اهمیت خانواده:
۵۴	..... جو عاطفی خانواده :
۶۰	..... رابطه فقر و جرم :
۶۷	..... عوامل زیستی:
۷۶	..... تأثیر روان پزشکی:
۹۲	..... شیوه های تبیین روانی:
۱۰۲	..... بزه های گروهی:
۱۰۳	..... بزه های پنهان:
۱۱۶	..... الگوی قدرت مردانگی:
۱۴۴	..... نقش کار :
۱۵۸	..... نظریات یادگیری اجتماعی

- سیاست جنایی تقنینی ۱۶۲
- گفتار اول: جایگاه اصلاح و بازپروری در مقررات ۱۶۳
- بند اول: قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۶۳
- بند دوه: قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ ..... ۱۶۵
- نظام آزادی مشروط ۱۷۷
- دوره مراقبت ۱۷۹
- جزای نقدی ۱۸۱
- راہبرد ها و روش های تصریح شدہ در قانون آیینی ۱۸۳
- راہبرد های اصلاحی مبتنی بر تجارب امری ۱۸۸
- آزادی مشروط ۱۹۵
- بررسی مرحله پساکیفری در مقررات حاکم بر زندان ها ۱۹۷

بزهکاری و تجاوزات و انگیزه‌های آن، از جمله مشکلات اجتماعی است که از دیرباز چشم‌پزین و ذهن‌روشن محققین و دانشمندان از آن به دور نبوده است. منابع پژوهش‌های متخصصان علوم انسانی در طی دو سه قرن گذشته نشان می‌دهد که عده زیادی از آنان همواره وقت خود را مصروف این مهم کرده‌اند، تا شاید کشف علل بزهکاری و از میان برداشت عوامل مؤثر در پیدایش آن راه‌گشایی در جهت رفع این آفت اجتماعی باشند. افزایش میزان تبه‌کاری و بزهکاری از نیم قرن پیش یعنی از اواخر قرن نوزدهم و پس از دو جنگ بین‌الملل اول و دوم، که منجر به متلاطم شدن خانواده‌ها و سرگردانی کودکان گردید، مورد بحث محافل بین‌الملل قرار گرفت. در سال ۱۹۸۴ در اعلامیه حقوق بشر و اعلامیه‌های سایر سازمان‌های بین‌المللی لزوم توجه به حقوق اساسی و ارزش‌های بشری و حفظ حقوق اساسی و ارزش‌های بشری و حفظ حقوق حقه کودکان منظور گردید و به رسمیت شناخته شد.

بزهکاری نوجوانان یکی از انواع ناسازگاری زیستی روانی اجتماعی است و چنانکه لاوری می‌گوید، سلوک رفتاری که خود شخص را

ارضاء نماید ولی مورد پسند جامعه نباشد سلوک دشوار یا بزهکاری و حتی در برخی موارد جنایت نامیده می شود.

صرف نظر از قوانین تدوین شده برای این پدیده، بزهکار دیگر به عنوان یک فرد ضد اجتماعی که برای مصالح اجتماع باید مجازات شود شناخته نمی شود، بلکه بلکه جوانی است مبتلا به اختلال در رشد شخصیت که بزه وی نیز با توجه به الگوی شخصیتی و تاثیرات خانوادگی و رفتار و موازین آنها و شرایستی که جرم اتفاق افتاده است ارزشی بی می شود. بطور کلی، عقاید گوناگونی در مورد افزایش بزهکاری ذکر شده است.

بلکه جوانی است مبتلا به اختلال در رشد شخصیت که بزه وی نیز با توجه به الگوی شخصیتی و تاثیرات خانواده و رفتار و موازین آنها و شرایستی که جرم اتفاق افتاده است ارزشی بی می شود. بطور کلی، عقاید گوناگونی در مورد افزایش بزهکاری ذکر شده است.

کائگر (۱۹۸۳) ازدیاد جرم و جنایت و تشکیل باندهای بزهکاری را توسط نوجوانان از اختصاصات جوامع دنیائی دانسته و معتقد است که تحرک جامعه امروزی از قبیل صنعتی شدن کشورها، ازدیاد مهاجرت، نفوذ فرهنگهای مختلف در یکدیگر، ازدیاد مشکلات اجتماعی، اختلاف طبقاتی و فقر، فقدان اسفادات مذهبی و اخلاقیات، منازعات خانوادگی، و غیره انگیزهای برونایی و درونی نوجوانان را در ارتکاب بزه تشکیل می دهد.

تحقیقات و آمارها روشنتر رو به گسترش نهادن بزهکاری نوجوانان در اکثر جوامع می باشد. طبق گزارش موسسه تحقیق جرم و

جنایت آمریکا (۱۹۸۷)، ۹۰ درصد از نوجوانان آمریکایی حداقل یکبار مرتکب بزهکاری شده اند.

همچنین آمار منتشره در سال ۱۹۸۴ در ایالت متحده آمریکا نشان می دهد که ۵۰۰۰۰ نوجوان به جرم ارتکاب بزهکاری در کانون اصلاح و تربیتی نگهداری می شده اند (پاپالیا و الدز، ۱۹۸۵، صفحه ۶۱۷).

تحقیقات و آمارها روشنتر رو به گسترش نهادن بزهکاری نوجوانان در اکثر جوامع می باشد. طبق گزارش موسسه تحقیق جرم و جنایت آمریکا (۱۹۸۷)، ۹۰ درصد از نوجوانان آمریکایی حداقل یکبار مرتکب بزهکاری شده اند. همچنین آمار منتشره در سال ۱۹۸۴ در ایالت متحده آمریکا نشان می دهد که ۵۰۰۰۰ نوجوان به جرم ارتکاب بزهکاری در کانون اصلاح و تربیتی نگهداری می شده اند (پاپالیا و الدز، ۱۹۸۵، صفحه ۶۱۷).

گزارش دیگری در همین زمینه نشان می دهد که خشونت و تبهکاری در جامعه آمریکا به طرز روزافزونی رو به گسترش نهاده است. به عنوان مثال در سال ۱۹۸۰ میزان جنایت در حدود ۱۴۸ درصد و شامل بیشتر از ۱۱ تا ۱۳ درصد کل جمعیت آمریکا بوده است.

گزارش دیگری از موسسه تحقیق جرم و جنایت در آمریکا نشانگر این مهم بوده است که بین سالهای ۱۹۸۹-۱۹۸۰ میزان جنایت ۶۹٪، تجاوزات جنسی ۱۱۶ درصد و بالاخره مشاجرات توأم با خشونت ۱۰۲ درصد نسبت به سالهای قبل افزایش داشته است.

گزارش دیگری در همین زمینه نشان می دهد که خشونت و تبهکاری در جامعه آمریکا به طرز روزافزونی رو به گسترش نهاده

است. به عنوان مثال در سال ۱۹۸۰ میزان جنایت در حدود ۱۴۸ درصد و شامل بیشتر از ۱۱ تا ۱۳ درصد کل جمعیت آمریکا بوده است، گزارش دیگری از موسسه تحقیق جرم و جنایت در آمریکا نشانگر این مهم بوده است که بین سالهای ۱۹۸۹-۱۹۸۰ میزان جنایت ۶۹٪، تجاوزات جنسی ۱۱۶ درصد، وبالاخره مشاجرات توام با خشونت ۱۰۲ درصد نسبت به سالهای قبل افزایش داشته است. این آمار، بخصوص در مورد بزهکاری نوجوانان هشدار دهنده بوده، و نشان داده است که بین سالهای ۱۹۶۷-۱۹۵۸ در حدود ۳۰۰ درصد سرفت توسط نوجوانان انجام گرفته است. ضمناً با آمار فوق باید ۴۰٪ تبهکری و بزهکاریهای گزارش نشده را نیز اضافه کرد. بطور نسبی بغیر از اتحاد جماهیر شوروی، سایر کشورهای اروپای غربی آمار مشابهی در این زمینه داشته اند. از کشورهای اروپای شرقی آمار دقیقی در زمینه بزهکاری نوجوانان در دست نیست و به نظر می رسد بزهکاری نوجوانان بسیار محدود بوده، و یا با معانی دیگری تعبیر شده است (دی فلوئر و دیگران، ۱۹۸۷، صفحه ۷۸).

هرگاه صحبت از بزهکار یا ناسازگار نوجوان و نوجوانان یا اجتماع می شود بلافاصله این فکر به خاطر خطر خطر می کند که از چه راه و با چه وسایلی می توان اعمال ضد اجتماعی را به جا این گونه افراد را پیشگیری و یا کنترل نمود؟